

Vasutasok, gyári és ipari alkalmazottak ismeretterjesztő hetilapja.

MEGJELENIK VASÁRNAPONKINT.

Előfizetési díj:
Helyben és vidéken postaküldéssel . . . . 24 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a Nemzetközi Baleset Biztosító Részvénytársaságnál 2000 koronára vannak biztosítva.

Felelős szerkesztő:
SZENTESSY GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VIII. ker., Köztemető-út 3. sz.
Telefon szám 58-61.

Umberto király gyilkosa.

A gyilkosság mint eszköz a politikában: elve az anarkistáknak. Nem gyűlölet, nem boszu, nem rabló szándék vagy heves indulat adja a fegyvert a gyikosok kezébe, hanem a számító szándék, hogy gyilkos merényletekkel az állami és társadalmi rend tarthatatlanságát bizonyítsák, a hatalmasokat megrémítsék, a vagyontalanokat forradalomra ösztönözzék.

Nézzétek Brescit, Umberto király gyilkosát. Elhagyja Amerikában állását és keresetét s mondják, hogy családját is és nagy tengeri utat tesz, hónapokig lesekedik foglalkozás nélkül, hogy megölje az emberséges és népszerű királyt, minden ok nélkül, csak azért, mert király. És mikor véghezvitte a gaztettet, a melylyel egy ártatlan embert megölt, egy családot nagy bánattal sujtott, egy nemzetet vezetőjétől megfosztott, kit az mint édes atyját tisztelt és szeretett, egy államnak fejét vette, ki bölcs mérséklettel és alkotmányosan uralkodott s hazája sorsát, milliók jövőjét kockára vetette — bűnének irtózatosságot nem érzi, hideg nyugalommal vallja magát tettesnek, nem védi magát a nép dühétől, midőn ez agyon akarja verni, daczos önérettel felel a vizsgáló hatóságnak s bilincseiben negyven katonától őrizve, kimerülten alszik délig. Ime, az anarkizmus' pszichológiája. Akár önszántából és egyedül, akár az összeesküvők megbízásából lett királygyilkos, tettét nem bánja, mert célját elérte: gyilkolt — politikából.

Ez a tettek propagandája, mint magát hivalkodva nevezi a párt, mely az anarkisták között is a legszélsőbb. Ez az a szervezett

banda, mely elterjedve a nyugati államokban és Amerikában, leginkább a szocialista munkások közül ujonczoz, ha valahol oly fanatikusra akad, kik mindenre készen, magukat alávetik az anarkista összeesküvés titkos kényszerének s a pártvezetés fegyelmének. Valóban különös, hogy ez emberek mily vakon engedelmeskednek, szenvednek, nélkülöznek, lelkiismeretüket elfojtják, ha kell, lopnak, ha kell, rabolnak, ha kell, gyilkolnak, börtönbe és halálba mennek — mert így határozta a párt kormányzó tanácsa, mely hol Svájcban, hol Párisban, Brüsszelben, Londonban vagy Amerikában székel és mert a sorsjegy őket jelölte ki végrehajtóknak.

Ez a banda évtizedek óta garázdálkodik már Európában, mióta Netsajev, Krapotkin, Most, Peukert és mások megszervezték. Ez a párt ma már be is bizonyította, hogy tettekkel tényező. Francia, olasz, német, spanyol és angol hírlapjai folyton arra izgatnak, hogy meg kell ölni a királyokat, nemcsak a királyokat, az elnököket, minisztereket, rendőröket, gyárosokat s mindazokat, kik a mostani kapitalisztikus gazdasági rendnek, vagy a hatalmi kényszerre alapított állami rendnek kiünőségei és képviselői Természetesen, első sorban a királyok és uralkodók céltablái az anarkisták merényleteinek, azután következnek a papok és a gazdagok.

Különböztessük meg a szocializmust és az anarkizmust, mert hiszen ezek sem céljaikban, sem eszközeikben nem egyformák s ezért külön is váltak s a párisi nemzetközi szocialdemokrata kongresszuson több évvel ezelőtt összevesztek s egymástól elszakadtak,

A szocialisták a termelésnek társulati szervezését és a fogyasztásnak s vagyonnak kommunisztikus elosztását akarják a tőkegazdálkodás rendszere helyébe iktatni, mint politikai párt az általános szavazati joggal a törvényhozásban részt venni, az államhatalmat maguknak megszerezni s a községi szervezetre fektetni a jogrendet. Ellenben az anarkisták tanítása szerint az állam eltörölendő, törvény ne legyen, földtulajdon és tőketulajdon megszűnjenek, ne legyen egyház, ne legyen házasság, hanem férfi és nő között teljes egyenjogúság. A hol lehet, a népet föl kell bujtani lázadásra és forradalomra, de a hol az nem lehet, mert a hatóságok és a katonaságok erősebbek s fegyverrel rendelkeznek, ott a merényletekhez kell folyamodni, bombákat kell dobni a parlamentbe, templomba, színházba, ahol az urak pompáznak, vagy egyes támadásokkal megölni a legfőbbeket. Ez az anarkizmus tanítása és a tett propagandájának eljárása.

Ne higgye senki, hogy ez csak egyes emberek örültsége. A párisi rendőrség kétezer anarkistát tart nyilván Franciaországban s ezeknek fele olasz; a római rendőrség ötezer anarkistát tart jegyzékben s kíséri figyelemmel. Ugyanigy tesz a többi állam is, Még sem bírják elfojtani, elnyomni. Hiszen a legszomorubb példák bizonyítják most is a közel multban, hogy sem a törvényhozások rendkívüli intézkedései, sem a hatóságok éberebb őrködései nem bírták megakadályozni a rémes politikai gyilkosságokat.

* * * * T Á R T Á S . * * * *

Az elcserélt anyós.

(Vallomás a vizsgálóbíró előtt.)

Hát bizony, szégyen ide, szégyen oda, leittam magam a rogyásig. A gyalázatos vinkó elbolondította a fejemet, én meg elbolondítottam a kasszír-frajla fejét; a kávésnak pofonokat ígértem, én pedig kaptam is vagy kettőt, hogy kitől, máig sem tudom. Három boros üveget a földhöz vágtam, a klarinétossal hajba kaptam, mert rettenetes hamisan fujta a »tarara bumm-dihé«-t. Mikor aztán kifizettem a zechemet, a fizető-pinczér szó nélkül nyakon csipett és úgy kilóditott a kávéházból, mintha sohasem lettem volna odabenn.

Ez ellen ugyan apellálhattam volna a kávéshoz, de amint én ismerem, helybenhagyta volna az ítéletet és ráadásul helybenhagyott volna engem is. Szóval, kimulattam magam a rogyásig és indultam hazafelé. A kerepesi-uton barátságot kötöttem egy utcázaseprővel s a jámbor egészen hazáig kísért, sőt még a csengőt is megnyomta, hogy megkíméljen a fáradságtól.

Büszkeség tölthet el minden magyar embert arra a tudatra, hogy az anarkizmus undok tanai nem tudtak gyökeret verni a magyar munkásnép lelkében. Mert a magyar munkás szereti hazáját, királyát; a magyar munkás tud dolgozni s ha bármily sorscsapás sújtja, bármennyire szoritják is megélhetését a fennálló viszonyok és társadalmi rendek, megnyugvást talál saját becsületében és saját hitében.

Apróságok Umberto királyról.

A haldokló katona.

Mikor Umberto 1884-ben meglátogatta a nápolyi kolerásokat, egy katona-kórházban szemébe ötlött egy haldokló közvitéz, kinek az ágy mellé akasztott kabátján három medália csillogott. Odalépett a haldokló mellé és megszólította. Amaz felnyitotta szemét s mikor megpillantotta királyát, sirva fakadt.

— Kedves fiam, — mondotta most Umberto, — egy katonának bátran kell a halál szemébe néznie. Te pedig, úgy látom érdemjeleidről, mindig bátor katona voltál. Miért könyezel tehát?

— Felséges uram, — felelte a haldokló el-elcsukló hangon, — feleségemre és kis fiamra gondolkok, kik segítség nélkül maraduak a nagy világban, ha én meghalok.

— Ne félj, fiam — mondotta erre a király. — Fiadról gondoskodni fogok, feleséged pedig tisztí nyugdíjat kap majd tőlem élete végéig.

A haldokló arczáról megható módon tükröződött vissza az öröm. Most már nyugodtan halt meg a király hü katonája.

Umberto és az újságíró.

A római műtárlaton történt néhány évvel ez előtt, hogy Umberto király nézte a kiállított képeket,

A házmester félóra mulva ajtót nyitott és elem tartotta markát, várva a kapupénzre. Természetes, hogy beleköptem a markába, mire a jó ember elkezdett rémitően káromkodni és ott hagyott a sötétben. Nagynehezen lakásom elé jutottam s akkor elfogott a rémület, mert, noha forgott velem a világ s a csillagos égen komfortáblinak néztem a gönczöl szekerét, mégis eszembe jutott, hogy egy-két percz mulva szemtől-szembe állok a feleségemmel meg az anyósommal. Szent Nepomuk! micsoda zivatar előtt állok!

Nem merek csöngetni, hanem csak úgy kopogtatok, piszegek, köhintek, megint kopogtatok, míg végre Zsuzska kinyitja az előszoba ajtaját s én belépek — lábujjhegyen, miközben kevés hijja, hogy hanyatt nem estem. Zsuzsika szörnyűködve szól hozzám:

— Jézusom, már megint be tetszett káfolni?

— Pszt, Zsuzsika! . . . Pszt! . . .

— Már meg Zsuzsikának szólit! No, nem szeretnék a bőrében lenni. Az öreg nagysága borzasztóan haragszik . . . rám parancsolta, hogy ne bocsássam.

— Csendesebben galambom! Hát a feleségem?

— Jézusom, hogy megváltozott a hangja! . . . A fiatal nagysága sokat sirt, ő is haragszik, hanem

amikor jelentették, hogy a királyné is megérkezett. A király éppen el volt merülve egy szép mű nézésébe, mögötte állott a művész is. Ekkor a király, nehogy a művész érzékenységet megbántsa, inkább udvariatságot követett el a királyné iránt. Oda fordult egy közelében levő ujságíróhoz:

— Kedves uram, legyen oly szives és kísérje föl a királynét.

Az ujságíró sarkon fordult, lement a királyné elé, karját nyújtotta neki és felkísérte a terembe. A királyné azután az egész kiállítást az ujságíró karján nézte végig. Másnap pedig levelet intézett az ujságíróhoz, a melyben megköszönte neki »azt a nagy fáradságot, amelylyel szépművészeti tudását bővíteni iparkodta«.

A szegény ember malacza.

Umberto akárhányszor kísérő nélkül indult sétára, egyszerű polgári ruhában. Ilyenkor nem egyszer egész a Róma környékén levő falvakig is elment, ahol már nem mindenki ismerte őt. Nemrég egy ilyen sétáján találkozott egy parasztemberrel, aki pórázon vezetett malaczát iparkodott megkötni az egyik korcsma előtti fához. A süldő azonban egyre makranczoskodott s kötelét rácsavargatta a fára.

— Megful a malaczod — szólt oda a király a parasztnak.

— Vigye el az ördög a disznáját, sehogy se bírok vele.

— Hát miért akarod megkötni? tudakolta az uralkodó.

— Be akarok menni egy kis bort inni a korcsmába. Megfoghathnád addig a malaczomat — felelt a paraszt.

— Jó, majd vigyázok rá — biztatta a király, mire a paraszt nyugodtan bement a korcsmába. Néhány perc múlva aztán egy üveggel meg egy pohárral tért vissza.

— No igyál te is egy pohárral — kínálta az uralkodót.

azért ugy titokban megparancsolta, hogy azonnal beengedjem a nagyságos urat.

— Oh, a jó lélek!

— Vesse le a komásliját izibe, aztán menjen be mezitláb. Hátha alszanak!

Szót fogadtam. Neki támaszkodtam a falnak, aztán levettem a kamáslimat. Lábujjhegyen megyek a hálószoba ajtajáig, meg akarom fogni a kilincset s e pillanatban nyílik az ajtó.

Jaj, az anyósom! Kezdődik az égiháboru.

— Ki az, ki járkál idekűnn?

Zsuzska adja meg a feleletet:

— Ki volna más, mint a nagyságos ur?

— Megmondtam, hogy be ne bocásd... Elkotródjék innen az ur! Maradjon ott, ahol eddig volt. Akasztófára való korhely!...

— De mámi!...

— Nem vagyok »mámi«. Holnap benyújtjuk a válókeresetet. Most pedig takarodjék az ur!... Az már botránynak is sok, amit maga művel. Hogy miért nem üt már bele a száraz ménkő?

— De mámi!...

A mámi be akarta csukni orrom előtt a hálószoba ajtaját. Ez már kihozott a sodromból. Először is fölkaptam az egyik kamáslit és imádott anyósom felé röpittem, aztán elkezdtem czifra módon káromkodni.

— De vajjon jó-e? tudakolta nevetve a király.

— Jó-e? Meghiszem azt. Amiből én iszom, megihatja azt a király is.

A király megízlelte a bort, majd visszaadta a parasztnak.

— No nem iszod meg? Talán nem jó?

— Majd én küldök neked jobbat, ajánlkozott az uralkodó.

— Hát neked van jobb?

— Van ám, — nevetett a király s barátságosan kezét fogott a paraszttal, ki csak akkor tudta meg, kivel volt dolga, mikor a királyi udvar pinczéjéből tiz üveg finom aszubort kapott. A jó embert alig tudták megvigasztalni vigyázatlanságáért.

A vitéz néger.

Umberto egy alkalommal a turini Valentini-parkban sétálgatott, a mikor egy herculesi termetű néger akadt utjába. A néger mellén ott diszelgett az afrikai katonai vitézségi érem. A király nyomban magához intette a barnabőrű vitézt és megkérdezte tőle: hol kapta az érmet.

— Abba-Garimánál, felség — felelt az askari, — ahol kicsi hija volt, hogy le nem mészároztak, olyan bátran küzdöttem.

Hozzátette még, hogy nagyon nyomoruságos helyzetben van és maga sem tudja, miből fog megélni. A király gondolkozóba esett, majd kis idő múlva azt kérdezte az askaritól:

— Tudsz-e lovagolni?

— Felség, mi abessziniaiak a világ legjobb lovasai vagyunk.

— Mától fogva lovászom vagy, el is mehetsz mindjárt a palotába.

A király tovább folytatta körutját, az askari pedig nagy örömeben nem tudott hová lenni.

Umberto gyöngédsége.

Umberto király teljes életében gyűlölte az etikett tulhajtásait s mindig öröme telt benne, ha

— Jézus Mária! Hisz ez nem a Gáspár!... Gyilkos! Segítség!

És olyan lármát csapott, hogy a házbeliek összefutottak, a Zsuzska rendőrért sietett, ez pedig a kapitányság elé állított.

Hát bizony furcsán esett, de megesett, hogy idegen lakásba nyitottam, ahol az a Gáspár nevű ur lakik. Az én lakásom a negyedik emeleten van, az övé pedig épen alattam: a harmadik emeleten. Érdekes, hogy Gáspár ur ép oly korhely fráter mint én vagyok, talán azért, mert ő is anyósával lakik egy fedél alatt s a kérdéses éjjelen ép úgy vártak rá, mint én reám. Dejszen! nem valami rettenetesen imádom az anyósomat, hanem azért még sem cserélném fel Gáspár ur anyósával. Nem asszony az, hanem sárkány, száznyelvű szörnyeteg, míg az én anyósomnak csak egy nyelve van. (De mikor még az az egy is sok!)

Ime, ilyen előzmények után indították meg ellenem a vizsgálatot magánlak megsértése, becsületsértés és könnyű testi sértés miatt. Elkövettem azt a borzasztó hibát, hogy részegségemben elcseréltem a lakásomat és elcseréltem az anyósomat!

Gutius

az etikettből élő udvari köröket megbotránkozta. Egyszer uradalmainak szomszédos bérlőjét, egy rendkívül gazdag, de egyszerű olasz embert magához hívatta teára. Tavasz volt, együtt ültek a terrazon az udvari dámák, a kamarások, a vendég és a király. Hozták a teát. A bérlő megkóstolta, de mert igen forró volt, beleöntötte a felét a csészealjba s onnan uzsonnázott. Általános volt erre az elszörnyedés, a dámák legyezőikkel takarták el gunyos mosolyaikat, az urak nehezen türtőztették, hogy ne tegyenek megjegyzést, az udvarmester elhült, csak a király maradt nyugodt. Végtelen komolysággal folytatta vendégével a diskurzust, s közben ő is a csészealjba töltötte a teát s onnan szürcsölgette egész idő alatt.

A hajfestőszer.

Éppen nem lehet mondani, hogy Umberto vig ember lett volna, de komolysága dacára is sok volt benne a jóízű bonhomia, amit az alábbi történetke is mutat. Szép ember volt Umberto király, de időelőtt öszültni kezdett. Margit királyné, ki rajongással szerette urát s nagy aggodalommal látta kora öszülését, tanácsot kért tehát fütől-fától, hogy mi módon lehetne segíteni a bajon. Végre az egyik udvari orvos azt tanácsolta, hogy nem segít azon semmi, csak a hajfestőszer.

— De a király, félek, sohasem fogja használni, mondta a királyné.

— Miért ne, ha felséged megkéri.

Másnap a királyné politikusan arra kérte a királyt, hogy öltözés alatt használja azt a hajkenőcsöt, a melyet ő vett neki. A király megígérte, s másnap reggel felbontja a hajkenőcsöt, s látja, hogy az feketés festék. Egy kissé elmosolyodott, behívatta a királyné komornyikját, s megparancsolta, hogy hozzák be hozzá a királyné fehér ölebeit. Azzal lefogatta a két kutyát, bekenette hófehér szőrüket, s a szörnyen illatozó kutyákat azután magával vitte a reggelihez. A kutyákon zöldes-fekete színben ragyogott a pomádé, egyenesen a királynéhoz ugráltak, mindig fehérszínű ruhájához hozzádörzsölődtek, s a király nem állhatta meg, hogy nevetve ne kérdeje; Hát azt akarod, hogy én is bemázoljak mindent? — Azóta nyugodtan öszülhetett a felséges ur.

Levelezés egy kis leánnyal.

Umberto egyéniségét kedvesen jellemzi ama levélváltás, a melyet néhány évvel ezelőtt egy kis leánnyal folytatott. Egy napon a következő levelet kapta a király:

Kedves király bácsi! Sokat hallottam emlegetni a királyné szép ruháit és nagyon szeretném azokat egyszer alaposan megnézni. Bár, mint hallom, a királyné nincs itthon, de bizonyára önnél vannak a szekrénykulcsok; most a szünidőben ráérek, kérem mutassa meg valamennyit és írja meg kedves király bácsi, mikor jőjtek.

Marietta Leoni,
ötödik osztályu tanuló.

A király a következő választ iratta meg titkárával a kis Mariettának:

Kedves Marietta! A királyné tiszteltet és azt izeni, hogy nem szereti, ha egy kis leány olyan nagyon kíváncsi. Egyébként a legjobb akarat mellett sem teljesítheti kívánságodat, mert a királyné

nagyon jó háziasszony és elutazása előtt mindent jól elcsomagolt és elzárt.

A megdorgált gróf.

Umbertonak fülébe jutott egyszer, hogy az olasz arisztokracziának egyik tagja becsmérlően nyilatkozott az ő demokrataságáról. Történt nem sokára ezután, hogy ez a gróf, ki különben cukorgyárak, szövetkezetek stb. alapítására adta volt magát s ezekből jól pénzelt, iparos küldöttségeket vezetett a király elé, államsegély kieszközlése végett. A király nyugodtan végighallgatta a gróf mondókáját, s szárazon mondotta:

— Azt hallom, gróf ur, hogy ön valami ipartársulatnak az elnöke. Igaz? hm?

A gróf, ki rögtön kiérezte e fenyegető hm-nek az élet, zavartan rebegette:

— Igaz, felség. Az embernek tevékenynek kell lenni.

— S nincs erre más mód? — kérdezte a király. — Oly nagyszármazásu ur számára, mint ön, ott van a diplomácia, a hadsereg, a politika. Egyik őse az én őszám, Emánuel Filibert mellett esett el. A másik . . . (s itt felsorolta vagy négy ősenek a viselt dolgait, melyekről valószínűleg a gróf maga sem tudott semmit) . . . oly nagynevű embernek, mint ön, az ország, a humanizmus érdekeit kellene szolgálnia, nem pedig a maga anyagi érdekeit.

S gyorsan elfordult a gróftól.

Kináról.

A »mennyei birodalom« az utóbbi események óta az általános figyelem góczpontja. Egész Európa érdekelve van Kína kapuinak teljes kitárásánál, az összes államok élénk részt vesznek az eseményekben, melynek véres fejleményeit a naponkint érkező hírek, sajnos, megerősítik.

Kína, melynek magas kulturája évszázadokon át elzárva a világtól fejlődött, még ma sem akarja türni az idegeneket az országban, azért minél több nehézségeket okoz az idegeneknek.

Kínának teljes elzárkózottsága a külvilágtól eredményezte, hogy a belbonyodalmak a 19.-ik századig más államok beavatkozása nélkül lettek megoldva. Mégis aránylag elég korán sikerült a »középső birodalommal« érintkezésbe jutni Oroszország már több mint 250 év óta tart fenn állandó kereskedelmi összeköttetést Kínával a szárazföldön. A francziák 1660-ban, az angolok 1670-ben nyertek kereskedelemre engedélyt, de ez csak Kantonra szorítkozott.

Az Indiából való ópium behozatali tilalom az ópium-háborút idézte elő (1839—42), minek folytán Kína kénytelen volt Angliának Hong-kong szigetét átengedni és a többi nemzeteknek öt kikötőt (Kanton, Amay, Futschou, Ning-po, Schang-hai) megnyitni.

1850-ben kitört a nagy Taiping-felkelés, egy véres polgárháború, mely az uralkodó Mandzsu-dynastia ellen fordult és csak Anglia és Franciaország segítségével 1860-ban végződött.

Franciaország 1885-ben nyerte el Annam fölött a fenhatóságot és Tonking bekebelezését.

Japán kereskedők kirabolása folytán egy koreai felkelés alkalmával, melyet a kormány elnyomni nem birt, 1894-ben Kína és Japán között kitört a

háboru, miután Kína Korea fölött a fenhatóságot igényelte és ezen ország viszonyaiba a beavatkozást megengedni nem akarta. A kínaiak teljes leverése után, a Simonieski béke megállapította, hogy Kína elismeri Korea függetlenségét és Formosa szigetét a Peskadores szigetekkel együtt átengedi, azonkívül 200 millió ezüst tael hadi kárpótlást fizet Japánnak, míg további három kikötő lett a világforgalomnak megnyitva.

Még gépek behozatalát és gyárak létesítését is kellett megengednie.

Ezen békekötésnél mint közvetítő Oroszország működött és fáradozásainak díjául megengedtett neki, hogy a mandzshurai vasutakat kiépítheti és összekötheti a transz-szibériai vasutal, az ezen vonalon fekvő bányákat kiaknázhathatja és e vonalat szükséges katonai fedezettel védheti.

Erre aztán a többi hatalmak is követelésekkel léptek fel, hogy ipartermékeiknek tért hódítsanak; így lett Kína, mely mindig nyugalmas uton törekedett, igazán az idegenek hajszahelyévé.

Németország 1897-ben szállotta meg a Kiaustchou-öblöt és 1898—99. évre bérbe vette.

A háboru oka, melyet jelenleg az államok Kína ellen folytatnak, a boxer-felkelés, melynek elnyomására a kínai kormány mitsém tett, sőt azt támogatni látszott. A boxerek ama titkos szövetkezetek egyikének tagjai, melyeknek főczélja az idegen-gyűlölet szitása a nép között, ami folytonos veszedelem volt a Kinában letelepedett idegenekre.

A jelenlegi államfő, Tsait'ien Kuang-sü, a Tsing mandzshu-dynastiából ered, mely a Ming-dynastiát 1644-ben megbuktatta. 1872-ben augusztus 2-án született és 1875-ben január 22-én lépett a trónra Tszu-Hszi özvegy császárné gyámsága alatt. Az uralkodást 1887-ben vette át, melyről 1898-ban az özvegy császárné javára ismét lemondott, aki 1900. január 24-én kinyilatkoztatta, hogy a 14 éves Pu-Tsing herceg, Tuan herceg fia, a császár utódjává lett kijelölve.

A katonaság kürtjelei.

I. A huszárezredek hívó kürtjelei.

Az 1866-iki szerencsétlen hadjárat óta, minden huszár- és gyalogezred kapott egy ezredhívó kürtjelet, mely hivatva van a csatáknak fülsiketítő zajában s a harc hevében elszakadt századokat és egyes eltévedt katonákat az ezredállomás helyére hívni. Legtöbb huszárezrednél ősrégi, fülbemászó népdalok szövegének első sorát választották egyes magyar érzelmű ezredek hívogatóul, amit az ujoncz huszárok bevonulásuk után a többi öreg huszárokkal kórusban énekelve csakhamar megtanulnak. Legérdekesebb kürtjel-szöveg a miskolci 12. sz., a Welszi herceg nevét viselő huszárezredé, mely a 70-es évek ismert népdalát eleveníti fel: »Elementem én a vásárra Schneiderfánival«; a 14-ik Vladimir orosz nagyherceg nevét viselő nyiregyházi huszárezredé a következő gyermekes dal: »Boczi, Boczi tarka, se füle se farka«; a 13-ik kecskeméti jászkun huszároknál a Lohengrin operának egyik szép dallamát fujják; a 11-ik sz. szombathelyi Windischgrätz-huszároknak a történelmi nevezetességű »Rákóczy«-induló bekezdése; a 10. sz. Frigyes porosz király tolnai huszárezred kürtjele: »Hires város az Alföldön Kecskemét«, a 16.

sz. Clam-Gallas tábornok bihari huszárezredé: »Debreczenbe kéne menni, pulyka kakast kéne venni«, az 5. sz. pozsonyi huszárezred a Radeczky-induló kezdetét használja; a 4-ik Edelsheim-Gyulai szabadkai huszárezredé: »Huszárok! huszárok! menjünk előre«; az I-ső honvédhuszárezredé Budapesten: »Réztopsiben süll a málé«; a 2-ik debreczeni huszárezredé: »A debreczeni lányok, hejre tyutyutyu!«

II. A gyalogsági hívó kürtjelek.

Érdekesnek tartjuk a gyalogság kürtjeinek a szövegét is közzétenni és pedig azokat, amelyeket nemcsak háboru idején, hanem minden nap használnak a nagyobb laktanyában, a hol egyszerre több ezred van együtt. Legérdekesebb közöttük a Mária Terézia háziezred kürtjele, amely arra figyelmezteti a katonákat, hogy: »Csirkét fogott a 32-es baka!« Az 5-ik szatmári oláh ezredé: »Csincserli Regiment«; a 25-ik losonci ezredé: »A losonci hires lányok linksherstellen«; a nagybecskereki szerb ezredé: »Zsivió, zsivió generál Laudon; a 38-ik kecskeméti ezredé: »Mollináry, Mollináry elszaladt a nyul«; a 39-ik debreczeni ezredé: »Don Miguel baka vigyáz!« A 44-ik Albrecht főherceg kaposvári ezredé: »44-es baka siess, megfőtt már a zupa«. A báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter tulajdonát képező 46-ik gy. ezrednél, mely hosszabb ideig Szegeden állomásozott, egy ott készült népdal első sorát harsogják: »A szegedi hires lányok, hejre tyutyutyu!« Az 50-ik gyulafehérvári ezred a »Fatinicza« operette bekezdését; az 52-ik pécsi ezred a »Baranyai baka siess ide!« a 69-ik székesfehérvári ezred az »Ezredes ur Pápay«; a 83-ik szombathelyi ezred a »Bocaccio« operett kezdetét; a 85-ik mármarosi ezred pedig a »Megy a gőzös, megy a gőzös Kanizsára!« című népdal első sorát választotta »házi jeligéül«, míg a 86-ik szabadkai ezredé a »Nyolcvanhatosok jól löjjetek«, a 101-ik gyulai ezredé pedig a »Sárga rigó reczece«. Érdekes, hogy ezenkívül a vadász- és utász-csapatoknak is van külön jelük, mint pl. a 7-ik utász-zászlóaljnak a »Gigerli-induló« kezdeté; a 29-ik vadász-zászlóaljnak pedig: »Vadászok, jól czélozzatok«; a 9-ik kassai honvédezredé: »A kassai tüzoltók, hejre tyutyutyu«; a 10-ik miskolci honvédezredé: »Zöldre van a rácsos kapu festve; a 19-ik pécsi honvédezred ugyanazt választotta, amit a 85-ik, csakhogy míg az utóbbi a népdal első versszakát, addig az előbbi a második versszakot fujja tele tődövel: »Verd meg Isten a gőzkocsi kerekét!«

REGÉNY-ESARNOK.

A lelelcz.

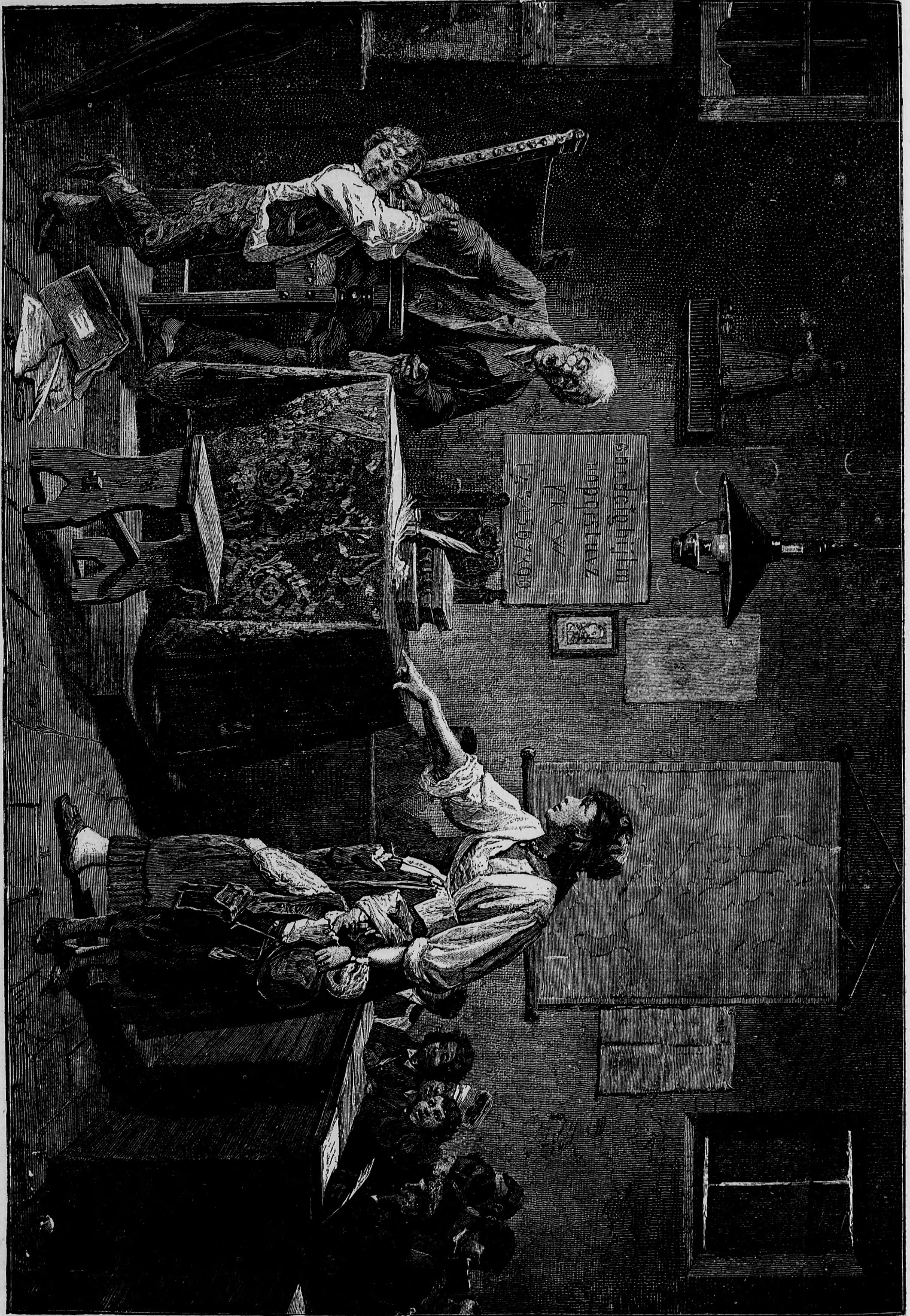
— Irta: Gara József. —

(Folyt.)

VIII. FEJEZET.

A z esküvő.

Az »eljegyzési reggeli«-t követő napokon már szétmentek az eljegyzési kártyák a szélrózsa minden irányába. A hír nem keltett sehol sem különös meglepetést Kerényi bár szegény gróf volt, de a fővárosi világban mindenfelé mint gavallért ismerték. Fiatal ember is volt, szép is volt, tehát egész természetesen találta minden ember a házasságot. Összeillet-

Falusi iskola.

A zöldséges kofánál.

tek teljesen. Csupán Kerényi néhány irigy barátja mondogatta:

— Milyen nagyszerű pártit csinál ez a Kerényi! Zergey grófnő mesés gazdag.

A gratuláló leveleket Zergeyék mind összegyűjtötték s a mikor Kerényi felkereste őket, átadták neki valamennyit.

Kerényi most ugyanis nagyon sokat volt távol a Csalányi kastélytól, miután családi és egyéb ügyei rendbehozásával volt elfoglalva. Hanem a számtalan üdvözlő levelek közt jött egy különös is. Egy finom lepecsételt levélke. Irma édes anyja jelenlétében bontotta fel. Nem névjegy volt, de alakra egy épen olyan papírlap név nélkül. Csak annyi volt rajta írva:

Legyen boldog!
Örökké vérző sziv.

Irma reszketeg kézzel tartotta a különös gratuláló lapot. Ismerte az írást. Ismerte a kezét, a ki írta. S ha még kétsége lett volna felőle, elárulta s megmagyarázta a postabélyeg, mely egyik galicziai városból szölt.

— Örökké vérző sziv — ismételtette gépiesen Irma és átadta a levelet édes anyjának is. A grófnő boszusan dobta az asztalra.

— Tépd össze.

Irma gondolkozva emelte fel az asztalról.

— Nem, nem tépem szét, elteszem. . . .

— Miért?

— Hát ez is csak jó kívánság. De . . .

— De?

— De Kerényinek nem mutatom meg.

Az anya összeránczolta homlokát

— Az első és utolsó legyen, a mit Kerényi előtt eltagadsz.

— Az lesz — sóhajtá Irma.

Ebben a perczen toppant be Kerényi. Irma megdöbbenve látta a hirtelen belépett vőlegényt. Zavarában elkapta a levelet és a borítékot az asztalról és azokat az asztal alá dobta. Kerényi egész akaratlanul észrevette a levél tüntetését.

— Mit dobott az asztal alá? — kérdé nyugodt mosolylyal a gróf.

— Semmit — felelé a legnagyobb zavarral Irma.

— Semmit? Hisz most is ott hever.

— Egész jelentéktelen dolog — mondá Zergeyné. A gróf botjával piszgálgatni kezdte a levelet. Irma rátaposott lábával.

— Kérem, ne bántsa ezt a levelet.

— Egy levél, melyet nekem nem szabad látni? Irma, ez csakugyan érthetetlen.

— Nincs benne semmi, de engem mégis boldoggá tesz vele, ha nem keresi mi az.

— És ha én azt mondom, hogy engem pedig boldogtalanná tesz, ha nem mutatja.

— Ez nagy kegyetlenség és szomorú jel a jövőre nézve. Tehát akarja látni?

— Nem. Semmisítse meg.

— Akkor hát — mondá felderült arcczal a grófnő — megmutatom.

És hirtelen felemelte a kártyát a földről.

— Ime olvassa el.

A gróf elolvassa és fanyarul elmosolyodott.

— Ez tőle van?

— Igen.

— Hát csak visszatér az eleven kísértet.

— Azt hiszem — felelé Irma szemlesütve, — első és utolsó életjel, a melyet elválásunk óta adott.

— Kivánom is, mert egy másodikra én felelnék.

Es ezzel hirtelen lehajolt a gróf, hogy a borítékot felvegye, de Irma gyorsabb volt s a mint felkapta, oly apróra tépte és úgy szétszórta, hogy lehetetlen lett volna abban egy betűt is felfedezni.

— Mit féltett azon a borítékon?

A mit önnek nem szükséges tudnia.

— Természetesen — hogy hol van ő?

— Igen.

— Jobb is, mondá lemondással a gróf s azután más tárgyba kezdett, mintegy vigasztalásul a hölgyeknek, a kiket nagyon elkomolyított az ártatlan levél felfedezése.

*

Nemsokára kitűzték az esküvő napját.

Csak a legközelebbi rokonok voltak hivatalosak az esküvőre és ez a legnagyobb egyszerűséggel ment végbe. Irma utiruhát viselt kalappal az oltár előtt. Szép volt, szebb mint rendesen, arcán a meghatottság pirja csak emelte szépségét. Kerényi arcán is a boldogság tükrözött s minden tekintete, mozdulata elárulta igaz eszmély vonzalmát a grófnő iránt. Az esküvő előtt már napokkal be volt csomagolva minden, sőt a legnagyobb részt és a cselédséget előre útnak indították Párisba. Rokonok, ismerősök meg nem foghatták Zergeyék hosszúra tervezett külföldi útjának okát. Azok kérdezősködésére azonban készen volt a grófnők válasza:

— Régi óhajunk egy pár évet külföldön tölteni.

És ezt szerfelett könnyű is volt elhiteni. Esküvő után fényes villásreggeli volt a kastélyban, este pedig elutazott úgy az új pár, mint Zergeyné is. Egyenesen Párisba indultak.

IX. FEJEZET.

Ismét a lelenczházban.

Minek irnók le a fiatal pár együttlétének első napjait. Két szerető sziv egybeforrása volt az egész egybekelés, így hát a mézeshetek a legteljesebb boldogságban folytak le. Azzal azonban tartozunk Irma anyai szeretetének, hogy sietünk kijelenteni, miszerint bár a gyorsvonaton mentek Párisig, de szerette volna, ha szárnyai lettek volna a vonatnak, hogy mihamarabb keblére ölelje gyermekét, akit ime már szabad lesz nyilvánosan is szeretnie. A kis Tivadarról pontosan megérkezett hónaponként az értesítés. Tudvalevőleg abban a levélben, mely a kis csecsemő pólyájában volt elhelyezve, azt kérték a párisi lelenczház igazgatójától a grófnők, hogy a kis gyermekről havonta egyszer pontosan küldjenek értesítést. Ez az értesítés megjött hűségesen minden hónapban. A levél poste restante »Tivadar Páris« czimen érkezett a budapesti főpostára. Innen aztán a grófnők egyik budapesti megbízottja elhozta a levelet és borítékba téve, a csalányi kastélyba küldötte. Egész kis ünnep volt, mikor ez a levél megérkezett. A grófnők jól tudtak francziául, tehát könnyen megértették. Csak oly rövid ne lett volna mindig.

»A kis fiu erősödik, egészséges és feltűnően szépül.«

Mily boldog volt ilyenkor Irma és milyen bol-

dogtalan mégis. Majd a lelkét kisírta, hogy nem láthatta viszont. A legelső értesítéssel jelent meg a tizezer frankról szóló alapítványi alapító-levél. Alapítóul csak »Tivadar« név volt megnevezve. Többet nem tudtak az intézetnél.

Végre megérkezett Párisba. Irma a pályaudvartól egyenesen a lelenczházba akart hajtatni. Alig bírta férje és anyja megértetni vele, hogy a kis fiúnak kényelméről kell előbb gondoskodni, szállást kellene felvenni, berendezkedni, hogy semmiben hiánya ne legyen. Csak hosszas rábeszélésre nyugodott bele Irma. Akkor legalább látni akarta. Itt aztán megint meggyőzték, hogy abban az épületben csak egyetlen látogatást tehetnek, amidőn a gyermeket elviszik. Akkor is majd elég érdeklődés tárgyai lesznek, nem volna helyes kétszer is ki-tenni magukat az intézetben a kíváncsi érdeklődésnek. Egy teljes hét mult el, míg a megfelelő lakást kellő kényelemmel berendezték s arra lehetett gondolni, hogy a kis gyermek után menjenek. Végre eljött az idő. Mind a hárman hintóba ültek s most már minden tartózkodás nélkül utasították a kocsist:

— A lelenczházhoz!

Beh másképp volt az első izben. Utközben megmutatta Irma azt az utcásarkot, ahol leszálltak és a kocsit hátrahagyták. De borzasztó idő volt az akkor. Azt az éjjelt sohasem fogják elfeledni életükben. Megállottak a kapu előtt. Rögtön szemükbe ötlött az a félretolható rekesz, ahol a kis gyermeket beteszik. Ott tették be a kis Tivadart is. Becsöngettek. A kapus bizonyos csodálkozással nézte a fényes öltözetű érkezőket. Bizonyára az intézetnek jóltevői, akik meg akarják tekinteni az általuk gyámolítottakat.

— Parancsolnak? — kérdé a kapus.

— Gondnok urral óhajtanánk beszélni — mondta Kerényi.

— Azonnal odavezetem uraságtokat.

És a kapus készséggel kalauzolta fel őket az emeletre. Ugy dobogott Irma szive, mikor a szobák-ból innen is, onnan is kihallatszott a gyermekesírás.

— Talán éppen a kis Tivadar sir!

Csakhamar a gondnok előtt állottak. A gondnok a kellő érdeklődéssel és udvariassággal fogadta őket.

— Mivel szolgálhatok? — kérdé. Mind a hárman összenéztek hirtelen.

Mind a hárman szólni akartak, de csak Kerényi jutott szóhoz.

— Egy kis gyermekért jöttünk — mondá Kerényi.

— El akarják vinni?

— Igen.

— No, ez is ritka dolog. Van neve talán a gyermeknek?

— Most Irma lépett elő.

— Igen. Tivadar a neve és magyar szülők gyermeke.

— Tizezer frankos alapítványt is tettek érte? — kérdé élénken a gondnok.

— Igen.

— És most el akarják vinni?

— Ugy van — felelé Kerényi.

— De hát kérem . . .

— Valami akadály van? — kérdé meghökkenve Irma.

— Nincs, de csak három év mulva jelezték, hogy elviszik.

— Igen, de az édes anyja mást gondolt — felelé Kerényi.

— Az alapítvány természetesen marad, — egészíté ki Zergeyné.

— Kérem, azonnal intézkedem a gyermek felhozatala és átadása végett. De ha szabad kérdeznem, Nagyságtok kicsodák?

— Az édesanya megbizottjai.

A gondnok fejét vakargatta.

— Bajos, bajos egy kicsit a dolog, de hát kellő igazolás mellett azért majd csak mégis kiadható lesz.

A gondnok csengetett, majd pedig felütött egy nagy könyvet. Pár perc alatt egy női cseléd lépett be.

— Hozza csak le a dajkával együtt a 128-as számú gyermeket.

— Az a különösen gondozottak között van — felelé a cseléd.

— Igen.

— Azonnal, — mondá a cseléd és elsietett.

Zergeyné és leánya boldogan néztek össze. Ez a tekintet azt mondta, hogy csakugyan a különösen gondozottak közt van. Ha valaki figyelhette volna, meghallotta volna Irma szívének dobogását. Istenem, annyi idő után ismét fogja látni gyermekét! Minő érzés egy anyai szívnek. Oly hosszúnak tetszett neki minden perc, a mely most elmúlt. Kerényi figyelemmel kísérte Irma minden mozdulatát. Láta, mennyire izgatott, mennyire óhajtja viszontlátni gyermekét. Nem haragudott érte. Hiszen azt az örömet, hogy övének mondhatja gyermekét, csak neki köszönheti. Végre kinyílt az ajtó és a cseléd belépett a gyermekkel karján. Irma egy pillantást vetett a csinos, vidám kisedre, azután elfeledve mindent, odarohant a dajkához, kikapta kezéből a gyermeket és zokogva csókolta össze.

A gondnok meghatva nézte e jelenetet.

A midőn azután Irma magához tért, a gondnok eléje állva, nyugodtan mondá:

— Most már minden habozás nélkül kiadom a gyermeket. Az édes anya elárulta magát.

Irma zavartan nézett övéire, a kik mosolyogva figyelték őt.

— Kérem, a gyermek nem . . .

Kerényi nem hagyta tovább beszélni, közbeszólt:

— Ugy van, gondnok ur, a gyermeknek a grófné az édes anyja, az apja pedig én vagyok.

A gondnok bókolva mondá:

— Nagyon érdekes történet.

— Ugy van, — felelé Kerényi. A kis babával nagyon sietett a gólya s mi csak most kelhettünk egybe.

Irma fülig veresedett, a min igen jól mulatott Zergeyné.

A gondnok leült és elkezdett abba a nagy könyvbe írni.

Irma pedig majd megette szeretetében a gyermeket, ki husos kezével folyton anyja arcát simogatta, mintha csak mondta volna:

— Szép tőled, hogy valahára eljöttél.

A gondnok felnézett a nagy könyvből és hivatalos udvariassággal kérdé:

— A szülők neve?

Irma zavara csak most hágott a tetőpontra, de Kerényi most is a legteljesebb nyugalommal mondá:

— Kerényi Kálmán gróf és neje.

A gondnok ismét nagyot bókol és mindazo-

kat, miket a nagy könyvbe irt, felirta egy külön lapra is, melyet átnyújtott a grófi párnak.

Most Zergeyné egy kis köteg aranyat adott át a dajkának:

— Ez, lelkem, magáé, a miért olyan jól viselte gondját a kicsikének.

Majd csöndesen bucsut vettek az intézet gondnokától és boldogan elsiettek a gyermekkel.

*

Két évnél tovább voltak Kerényiék künn Párisban, de Zergeyné már pár hó múlva hazajött, hogy a gazdaságra ügyeljen.

A kis Tivadar már javában járt, beszélt, mikor hazatértek vele, és csakugyan senki sem kutatta, hogy testi fejlődése arányban van-e avval az idővel, a midőn Kerényi oltárhoz vezette a szép Zergey Irmát.

*

És most tizenhét évét haladunk át egy tollvonással regényünkben.

Tizenhét évét, mely elég ahhoz, hogy a kis lelencz, mint meglett férfiú lépjen eseményeink színpadjára.

(Folytatása következik.)

ISMERETEK TÁRA.

Hogyan bánjunk az idegenekkel?

Ily czimű tárczacikket közöl a »Berliner Tageblatt«. A cikk írója figyelmeztet arra, hogy az angolok iránt türelmességet kell tanusítani. Eleinte komiszkodnak, de minél többet utaznak, annál többet vesztenek eredeti bárdolatlanágukból. — A francziákkal szemben nem szabad elárulni, hogy a németek bensőbb barátságra vágynak. Hideg udvariasság a legjobb. Ezek a tanácsok különben nem sokat érnek, de azért mégis érdekel, hogy mit ír a szerző a magyarokról:

— A magyarok bizonyára legmegbízhatóbb és leghivebb szövetségeseink, akikre döntő pillanathban a legbiztosabban számíthatunk, mert lovasnemes nemzet, és mi németek — az osztrák-németek talán másként gondolkoznak erről — minden magyarral igen könnyen megértjük egymást. Az igaz, hogy a kevés magyar, akikkel az életben találkoztam, reám a legeslegjobb benyomást tette. 1884-ben Amalfiban megismerkedtem Nagy Imrével, a budapesti Nemzeti színház hős-színészével. Erőteljes alakja Hendrichre emlékeztetett; oly előkelő egyszerűséget árult el, amilyent híres színészeknél ritkán lehet tapasztalni.

Megemlékezik a cikkíró egy másik magyarról is, akit Ónodynak hívnak, és aki Nansen utitársa volt. Nápolyban ismerkedett meg vele, ahol az aquariumnál dolgozott, de lázbetegsége utóbb elkergette a városból. Sorrentóban együtt időzött Nansennel, aki egyszer éj idején felverte álmából, hogy tánczba vigye. Ónody másnap ezt beszélte:

Minthogy orvos létemre önmagammat nem konzultálhattam, megkérdeztem norvég barátomat, bár csak természettudós és nem orvos, vajjon 39 fok R. lázban tanácsos lesz-e tánczot koczkatatnom. Nansen kijelentette, hogy nincs ok aggodalomra, hát kiugrottam az ágyból, felöltözöttem és tánczra perdültem, mert ha a magyar zenét hall, nem bir ellenállni.

Mérges szőlőlevelek.

Mikor a peronoszpóra nálunk is felütötte fejét és ellene a szőlőt a rézgáliczoldattal kezdték permetezni, a hírlapok nem egyszer közölték, hogy itt vagy ott a szőlőevéstől megbetegedések történtek, sőt haláleset is fordult elő és az orvosi lelet azt állapította meg, hogy igen erős rézgáliczoldattal megpermetezett szőlő okozta a halált vagy a kisebb mérvű mérgezést. Most már ilyen esetet csak elvétve hallani, mióta általánossá vált a permetezés és a gyakorlat megtanította a gazdákat az oldat helyes elkészítésére, az elővigyázat pedig a fogyasztókat arra, hogy az evés előtt tanácsos a szőlőt megmosni. Ausztriában az orvosok most arra figyelmeztetik a közönséget, hogy a fürtöknél veszedelmesebbek a szőlőlevelek, miután a permetezés tulajdonképpen ezekre történik. Ennélfogva azt tanácsolják, hogy az élelmiszereket, különösen a vaját, mint szokás, nem szabad a megpermetezett szőlőlevelekbe betakarni, hogy ezekről a rézgálicz ne kerüljön az élelmiszerekbe. Erre az osztrák hatóság azonnal intézkedett és tiltó rendeletet bocsátott ki a szőlőlevelek használata ellen. Különösen aktuális a mérges szőlőlevelekről beszélni most, mert az uborka besavanyításához is vesznek szőlőleveleket, nem gondolván a rézgálicz mérges voltára. Sok helyt a szőlőleveleket tehének etetésére is fölhasználják. Az orvosok ettől is óvják a gazdákat, mert megtörtént, hogy a megpermetezett levéllel tartott állatok tejétől az emberek megbetegedtek, maguk az állatok is, sőt el is hullottak, bizonyára olyan levelektől, melyekre sok jutott a rézoldatból és melyekből nagyobb mennyiséget fogyasztottak el. A rézgáliczoldattal megpermetezett szőlőlevelet nem szabad sem élelmiszerek takarójául, sem pedig az állatok, kivált a tehének etetésére fölhasználni.

A ragadozó állatok pusztítása.

A kultura terjeszkedésével egyre pusztulnak egyre kevesebb lesz a nagyobb ragadozó állatok száma. Így például a hiúz, a nyugati országokban ugyyszólva már egészen kiveszett, sőt a medve is maholnap ritkaszámba mehet. A farkas az egyedüli, mely nem igen pusztul. Bajorország az egyetlen ország Közép-Európában, ahol a farkas kiveszettnek tekinthető, mert a hivatalos adatok tanúsítása szerint 1882 óta egyet sem lőttek.

Vidra-ikrek.

A lüschani tó partján érdekes leletre akadt a minap egy környékbéli vadász. Amint a part mentén haladt, a tó vizében egy pár élettelen, de teljesen kifejlett vidrát talált, amelyek a lapoczkájukban össze voltak növe, míg a hátulsó része mind egyiknek egészen ki volt fejlődve, mintha csak két külön állat lett volna. A különös korcsok egyike him, a másika nőstény volt.

A merényletek krónikája.

A monzai merénylet alkalmából érdekes el-sorolni, hogy hány merénylet történt. 1876 óta, amikor a szoczialisták a berni kongresszuson az anarkizmust kimondták s 1878 óta, amikor az anarkisták már a fejedelmek kiirtására törekedtek, a következő merényletek történtek. Itt a szomorú krónika:

1878. május 11. Hödel merényletet követ el

I. Vilmos német császár ellen. — 1878. június 2. Dr. Nobiling rálő I. Vilmos német császárra. — 1878. október 25. Moncasi meg akarja ölni XII. Alfonz spanyol királyt. — 1878. november 17. Pasanante le akarja szurni Umberto olasz királyt. — 1879. október 20. Soloviev merénylete II. Sándor czár ellen. — 1879. október 31. Hartmann merényletet követ el ugyancsak a czár ellen. — 1879. december 30. Otero és Gonzales merénylete XII. Alfonz ellen. — 1880. február 17. Bombamerénylet Sándor czár ellen. — 1881. márczius 13. II. Sándor czár bombamerénylet áldozatul esik. — 1885. június 13. I. Vilmos német császár ellen Reinsdorf és társai merényletet követnek el. — 1894. augusztus 20. Caserio leszurja Sadi Carnot, francia köztársasági elnököt. — 1897. Umberto király ellen újabb merénylet. — 1898. szeptember 10. Erzsébet magyar királynét Genfben megölik. — Mielőtt az anarkisták dolgoztak volna, szintén több merénylet történt. 1840-ben Lajos Fülöp elé dobtak bombát. — 1840-ben egy porosz polgármester rálőtt IV. Frigyes Vilmosra. — 1853-ban Ferencz Józsefet akarta leszurni Libényi. — 1858-ban Pianori pisztolyból lőtt rá III. Napoleonra. — 1858-ban újabb merényletet követtek el Napoleon ellen. Orsini gróf vetett a kocsija elé bombát. — 1865-ben Lincoln Ábrahámot egy színházi páholyban leszurták. — Merényletet követtek még el az angol királynő s a római pápa ellen is. A perzsa sah pár év előtt merénylet áldozata lett.

A jövő fűtőanyaga.

A vegyészek hite szerint a kalciumkarbid lesz a jövő fűtőanyaga. A kalciumkarbidot mészből és szénből állítják elő, akként, hogy az anyagokat finom porrá őrlik, egymással összekeverik és a keveréken keresztül erős villamos áramot bocsátanak. 150 kilogramm mészből és 100 kilogramm szénből mintegy 150 kilogramm kalciumkarbid képződik. Ennyi kalciumkarbidból mintegy 45—48 métermázsa acetylen termelhető. Minél olcsóbbá fog válni a kalciumkarbid, annál inkább fog terjedni világító- és fűtőanyagként való alkalmazása.

Városi, erdei, hegyi és tengeri levegő.

A tudósok az utóbbi esztendőben arra a tapasztalatra jöttek, hogy a levegő összetételéről való tudományuk eddig nagyon tökéletlen volt, mert a légkörben új elemeket fedeztek föl, a melyeknek létét eddig még csak nem is sejtették. Csak most kezdődik a légkör kutatása olyan alapon, a milyent a modern tudomány megkövetel és a milyen különösen egészségügyi szempontból szükséges. Ennek az új iránynak a vezetője Armand Gautier párisi kémikus, a ki már egy esztendő óta csakis azzal foglalkozik, hogy különböző helyeken a levegő összetételét tanulmányozza. A párisi tudományos akadémia legutóbbi ülésén kutatásának néhány fontos eredményével számolt be. E szerint a városok és erdők levegője jelentékeny szénhidrogén-vegyületekkel válik ki, a melyek megszűnnek a magas hegyeken, melyeken csak néhány nyomorék növény terem és a hol a talaj majdnem kizárólagosan kőszikla. A hegyi levegőben körülbelül két köbcentiméter szénhidrogén van száz liter levegőben, de másrészt föltűnő a tiszta hidrogénnek aránylag nagy mennyisége, a mely 17,5—24 köbcentimétert, vagy $\frac{2}{10000}$ részt tesz ki. A hegyen a talaj szétmállása a gyér növényzet miatt csak igen lassan történik s

ebből magyarázhatjuk meg a szénhidrogének rendkívüli ritka voltát. Közel volt az a föltevés, hogy a tengeri levegő legkevesebbet tartalmaz efféle földi eredetű tisztátalanságból, a hogyan a szénhidrogén-vegyületeket el lehetne nevezni. Gautier, hogy ebben a kérdésben tisztán lásson a világító tornyok főigazgatójával érintkezésbe lépett és készülékeit a köröskörül tengerrel környékezett roches-douvresi világító tornyon, a csatornaszigetek és a tengerpart között állította föl. A világító torony ötvenhat méter magasán emelkedik egy gránitsziklán, a parttól negyven kilométer távolságban. A kémikus már az erős északnyugati szél idejét választotta ki, mint-hogy ilyen szélirány mellett nem kerül a levegő a szárazföld felől s így a legtisztább tengeri levegőnek felel meg. Az eredmény azt mutatta, hogy a széntartalom még csekélyebb volt, mint a hegyi levegőnél, míg kötetlen hidrogén tartalma körülbelül ugyanakkora. Ebből az következik, hogy a tiszta levegő térfogatának $\frac{2}{10000}$ részében kötetlen hidrogénből áll. Ez az arány csekélynek látszhatik ugyan, de kétségtelenül nagyon fontos. A nagy városokban és az erdőkben a kötetlen hidrogént részben mérges szénhidrogénanyagok képzésére használják föl.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Köszönetnyilvánítás. Fogadja a tek. Igazgatóság hálám nyilvánítását azon magasztos eszméért, hogy a »Kitartás«-egyesület létesült, mivel csak annak köszönhetem, hogy ily hosszú betegségi állapotomban könnyörült rajtam és családomon. A »Kitartás«-nak tagja lévén, 60 korona betegsegélyben részesültem, melyből, mint szegény szolga, betegségi állapotomban segítve vagyok. Kérem ezt legközelebbi lapjában többi tagtársaimnak is tudomására hozni.

Kelt Budapesten, 1900. augusztus hó 1-én.

Maradok kiváló tisztelettel

Előttem mint tanuk:

Szücs Gábor,

Csikész Géza,

mozdonyfűtő k. p. u. fűtőháznál.

bizalmi tag.

Balog János.

Magyarok kalandja Párisban. Mulatságos eset történt Párisban néhány bácskai honfitársunkkal, akik a kiállítás megtekintésére utaztak oda. Éppen a Trocadero aljában levő exotikus palotákat nézegették és elmentek a rue de Tunisiere, ahol az arab kereskedők árulják olcsó pénzen az állítólag afrikai ipar apró csecse-becséit. A mi magyarjaink is megállottak egy arab kirakat előtt és egy cigaretta-szipkát nézegettek, kérdezve, mi az ára. Az arab két ujját mutatta nekik, jelezve, hogy két frankért vesztegeti portékáját. A két magyar beszélgetni kezdett anyanyelvünkön, hogy ez bizony nem is drága, otthon azt mondják, hogy tíz frankot fizettek érte. Egyszerre elkezd nevetni az arabus és megszólal magyar nyelven:

— No, kérem, tekintetes ur, csak mégis furcsa, hogy minden magyar így csapja be az otthonvalókat az ajándékaival.

A magyarok alig tudtak szólni e nagy bámullattól, hogy ez a turbános alak olyan jól beszél magyarul. Hát kisült, hogy Mazaffier ur magyar czi-

gány, aki hegedűjével nem tudván eleget keresni, beállt arabusnak. De megkérte honfitársait, hogy a titkot ne adják tovább, mert még elbocsátják a szolgálatból, ha kisül a turpisság.

Petőfi és Juliskája. Kéry Gyula a Petőfi-Társaság elnökségének megbízásából bejárja most az országot, hogy összegyűjtsön minden relikviát, följegyzést és emléket, ami Petőfi Sándorra vonatkozik. Gyűjtésének eddigi eredményéből érdekes részleteket közöl most a »Magyar Szalon« új füzetében. Érdekes a következő visszaemlékezés, melyet a költő bátyjának, Petőfi Istvánnak Vácson lakó özvegyétől hallott Kéry.

»A hatvanas években — írja — országszerte terjedt el a vakhir, hogy Petőfi él; egy alkalommal együtt volt Petőfi Istvánné Szendrey Juliával a kertben. Beszélgetés közben Petőfi Istvánné kérde Juliát:

— Ugyan Juliskám, mi is volt az ok, hogy másodszor is férjhez mentél? Hiszen, lám, mégsem egészen bizonyos, hogy ő meghalt. Hátha váratlanul hazajön?

Szendrey Julia e kérdésre a következőket válaszolta:

— Én bizonyos vagyok abban, hogy Sándor meghalt. Ha azonban csoda történnék, s mégis visszajönne, akkor csak két eset állhat elő. Ha beszélhetek vele, tudom, hogy megbocsát, mert ő megértene azt: miért mentem férjhez másodszor. De ha nem engedne szóhoz jutni s nem mondhatnám meg neki az okot, akkor tudom, hogy — megölne.

Majd elmondta, hogy mikor férje halála hírére atyja házához visszatért, a pokol kinjait kellett elszenvednie. Atyja folyvást szemrehányásokat tett neki, aztán eléje dobott egy százas bankót:

— Itt van, szerencsétlen leányom, — mondta izgatott hangon — eredj és keresd vele az uradat!

Egy más alkalommal Petőfi Istvánnénak, ismét férjéről beszélgetve, ezeket mondta:

— Ne gondold ám, hogy mi olyan boldogok voltunk, mint azt Sándor a költeményeiben írta... Sándor hirtelen és lobbanékony természetű volt, én nyughatatlan és ideges...

Aztán elmondta, hogy ő unatkozott Koltón s váltig biztatta Petőfit: menjenek már Pestre. Tudta, hogy ott »egész udvara« lesz és sokat fog szórakozni. A mézeshetekben Petőfi valamiért megnehezelt reá. Ő akkor elkeseredésében kiült a kastély egyik magas ablakára s eltökélt szándéka volt, hogy leveti magát onnan, ha Petőfi nem békíti ki. Már-már végre akarta hajtani tettét, mikor Petőfi hirtelen a szobába lép s meglátva őt, amint himbálózva, kihajlik az ablakon, odarohan:

— Juliska, az Istenért! — kiáltja Petőfi, görcsösen átkarolva őt — ne tréfálj... Gyere, ne haragudjunk egymásra!...

És megcsókolva egymást, kibékültek... »

Olcsó államháztartás. Mindenki tudja, hogy a legdrágább háztartás az államháztartás. Hogy azonban van a földön ország, a hol ezt is olcsón meg tudják csinálni, ha muszáj, legjobban illusztrálja a dahomeyi hivatalos lap legutóbbi száma. Van benne ugyanis egy rendelet, melyben a savalui rezidenst felhatalmazták, hogy száz frankot kiadasson államháztartásra. Ebből a száz frankból a savulai táviróállomás épületét nemcsak újra kell építtetnie, hanem még ki is kell bővíttetnie. Hogy ezt miképpen fogja megcsinálni, az az ő titka. Van

a hivatalos lapban egy másik rendelet is az athienii kormányzó számára. A rendelet értelmében a kormányzó kétszázötven frankot kap. Ebből a pénzből a benszülöttek gárdája számára táborot kell berendeznie, a testőrök számára kunyhókat, a főfelügyelő számára pedig egy lakóházat kell építtetni. Nehéz feladat lesz ez is, de ha a kormányzó meg tudja oldani, kétségkívül tulatesz minden pénzügyminiszteren.

Gazdag koldus. Székesfehérváron meghalt a minap szivszélhűdés következtében egy Kálmán Éva nevű öreg koldusasszony. Mikor lakását átkutatta a rendőrség, arra a meglepő tapasztalatra jutott, hogy a koldus asszonynak szép vagyonkája volt, a miről azonban sohasem szólt senkinek. A sok piszkos, szennyes ruha között elrejtve találtak vagy ötven darab szebbnél-szebb női fehérneműt, több selyemruhát, 82 korona készpénzt, egy 500 forintról szóló kötelezvényt és egy 3953 korona 97 fillérről szóló városi takarékpénztári könyvet.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Iltik L. Árpád, Zimony. Szives értesítését köszönjük, előjegyeztük. Üdvözet.

Dörey György, Kaposvár. Elszámoltuk június és júliusra. Üdvözet.

Juhász Ferencz, Budapest. Augusztusra könyveltük el. Üdvözljük.

Ollé Péter, Budapest. Küldött összeget megfelelően elszámoltuk, folyó évi augusztus hó 1-éig teljesen rendben van. Üdvözet.

Karl Lajos, Ujpest. Elkönyveltük július és augusztusra. Üdvözljük.

Listár János, Rákos. Megkaptuk, hátralékját kérjük beküldeni. Üdvözljük.

Orient Ignác, Kaposvár. Elszámoltuk július és augusztus hónapokra, küldöttünk. Üdvözljük.

Nedeczky Ottó, N.-Maros. 30572.-sz. tagtársunk ügyét tárgyalni fogjuk. eredményéről legközelebb értesítjük. Szívélyes üdvözet.

Keresk. törvényszéki legbejegyzett kiegyezési iroda
Budapest, Bécs, **Fellner és Goldschmid** Bécs, Budapest,
BUDAPEST, IV., régi posta-utca 4.

Elvállalja fizetésképtelen cégek kiegyenlítését, diszkrét és megbízható információkkal szolgál. Elfogad pénzbehajtást illető megbízásokat, kultiválja a diszkrét kényes kutatásokat. Elvállal mérlegeléseket és az üzlet bármely frázisában mérvadó értesítéssel szolgál.

Valódi szepességi

boróka pálinka

kis üstön főzött, kétszer finomított felette egészséges ital.

4 litert tartalmazó edényt bérmentesen küld 4 frt 20 kr. utánvét mellett

Cornides Károly, Felka, Szepes-megye.

Megrendelés alkalmával kérem e lapra hivatkozni.